

למה תיקון רק לנשים? – ד"ר ענת ישראלי

מנהג "תיקון ליל שבועות" פושט בשנים האחרונות במקומות רבים, למרבה השמחה. גברים ונשים, דתיים וחילוניים, בוחרים לבלות את ליל שבועות (או חלק ממנו) בלימוד ובשיח, בהשראת מקובלי צפת שחידשו את המנהג במאה השש-עשרה. ה"תיקון" מוקדש ללימוד תורה, כהכנה לקראת מעמד מתן-תורה שחל בשבועות. במונחים הקבליים, התיקון הוא גם **התקנה**: התקנה וקישוט של הכלה, היא עם ישראל, לקראת מעמד הברית והזיווג עם אהובה, אלוהי ישראל, ככתוב בספר הזוהר: "נבוא לתקן תכשיטי כלה, למען תימצא מחר בתכשיטה, ומתוקנת למלך כראוי" (זהר, חלק ג, צח ע"א). ה"כתובה", כלומר החוזה הנצחי בין בני הזוג, היא התורה כמובן, זו שבכתב וזו שבעל-פה, ולכן לימוד התורה הוא ההכנה וההתקנה למעמד הברית עצמו, החל בבוקר החג. לימוד תורה הוא ללא ספק "אבן הראשה" של התרבות היהודית לדורותיה, אבל דורות רבים היה הלימוד נחלתם הבלעדית של הגברים. בדור שלנו אנחנו זוכות לפריצת דרך מדהימה של נשים שהחלו ללמוד תורה אף הן. נשים רבות עושות כעת צעדים חלוציים ומהפכניים לקראת שיתופן בעולם היצירה, הרוח, וההלכה היהודיים. בתיקון שלנו, החל בראש חודש סיוון, אנחנו רוצות להתקין עצמנו לקראת קבלה נשית מחדשת של תורת ישראל, ולחגוג את **תיקון העוול ההיסטורי של הדרת נשים מלימוד תורה בחגיגת לימוד משלנו**, לימוד המשלב מקורות עתיקים ומודרניים, ומתבונן בהם במבט נשי, עכשווי וחדשני.

למה זה "עוול היסטורי"?

כי במעמד מתן תורה קיבלו כל בני וננות ישראל את התורה יחדיו: "...ומשה עלה אל-האלהים ויקרא אליו ה' מן ההר לאמר: כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל" (שמות יט, ג), והסבירו חז"ל: **'כה תאמר לבית יעקב - אלו הנשים... ותגיד לבני ישראל - אלו האנשים'** (מדרש שמות רבה, כח, ב). והמשיכו חז"ל ופירטו: "ר' פנחס אומר: ערב שבת עמדו ישראל ערוכין, **האנשים לבד והנשים לבד**. אמר לו הקב"ה למשה: לך אמור להם לבנות ישראל אם רוצות הן לקבל את התורה. ולמה שאלו לנשים? לפי שדרכן של אנשים הולכין אחרי דעתן של נשים, שנאמר: 'כה תאמר לבית יעקב' - אלו הנשים, 'ותגיד לבני ישראל' - אלו האנשים..." (פרקי דר' אליעזר, מ). בליל שבועות, הוא הלילה שלפני מתן תורה, שוקדים יהודים כבר מאות שנים להאזין לקול הדובר אליהם ולפרש אותו, כל אחד לפי דרכו, יכולתו והבנתו, ככתוב: 'והיאך הקול יוצא אצל כל ישראל? כל אחד ואחד לפי כוחו: הזקנים לפי כוחן, הבחורים לפי כוחן והנשים לפי כוחן' (שמות רבה ה, ט). בתיקון שבועות לנשים אנו שואפות לשמוע ולהשמיע את הקול לפי כוחנו, ללומדו, לפרשו, להרחיבו ולהעמיק בו בדרכנו. דורות רבים מתפרשת התורה ומתפרשת לכיוונים רבים וענפים, מגוונים ועמוקים, וכל הפירושים הללו נהגו בכוחם של גברים. בא הזמן לצרף פרישה נשית לפירוש הגברי. אנחנו יודעות ובטוחות שיש לנו הכח לשמוע, להבין, ואף להשמיע את קולנו שלנו: קול של התבוננות ולימוד וקול של חוויה ורגש, קול של דיבור ושיח וקול של שירה וניגון. בתיקון שבועות שלנו אתן מוזמנות לבוא ללמוד, לחשוב, לשמוע ולהשמיע את שאלותינו ודעתנו כנשים, צאצאיות קרובות-רחוקות לנשים שעמדו ליד ההר!